

תורת הר"ף

ביאורים, פנינים, מוסרים וחדושים משיעורי
האדמו"ר רבי יאשיהו פינמו שליט"א
לפרשת השבוע

קדושים

פרשת קדושים

"קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלהיכם"

**האדם צריך לקדש את עצמו שלא יהיה
בגדר של נבל ברשות התורה**

התורה הקדושה אומרת לנו בפרשת השבוע "דבר אל כל עדת בני ישראל ואמרת אליהם קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלהיכם" והמדרש (ויק"ר כד, ט) אומר יכול כמוני, ת"ל כי קדוש אני קדושותי למעלה מקדושתכם. דברים אלה קדושים ביותר שצריך להבין ולהפנים אותם בחיים שלנו, הקב"ה שרטט את החיים של כל יהודי מהרגע שיוצא לאויר בעולם ופוקח את עיניו, עד לרגע שנפטר מהעולם ומחזיר את נשמתו לבורא עולם. וכך גם בכל יום, מהרגע שקמים בבוקר ועד לרגע שהולכים לישון, התורה משרטטת לנו את החיים. ואפשר להמשיל את זה לכביש שבו יש הרבה תמרורים, זהירות מסיבוב מסוכן, זהירות מגיעים לצומת, פה השולים צרים ופה אפשר להחליק. כך הקב"ה נתן לנו את התורה שנותנת לנו סימנים ותמרורים בדרך איך האדם צריך להתנהל ולהתנהג בחיים שלו.

וכך הקב"ה אסר לנו לאכול דברים אסורים והתיר לנו לאכול דברים מותרים, בכל דבר אמר לנו מה מותר ומה אסור. אדם שמתנהל ומתנהג עפ"י התורה אז הנשמה שלו שבאה לעולם הזה לעשות את התיקון, הולכת מהעולם

הזה וחוזרת לעולם הבא בשלימות. יש דברים שמותר לעשות אותם, אבל אומרת הגמרא (בבמות כ.) שהקב"ה נותן לנו עצה בפרשת השבוע **קדש עצמך במותר לך** גם בתוך כל המבנה שהקב"ה נתן לנו להתנהג, האדם יקדש עצמו בכל מה שמותר לו. וכך גם בכביש, יש תמרורים שבהם מצויינת מהירות מסוימת שמותר לנסוע בה בכביש, אבל האדם נזהר לנסוע פחות ממה שמותר כי **קדוש אני** כי האדם בן קדושים וקרוב להשם, כי עם ישראל העם הנבחר.

ולמרות שהולכים על פי הכללים והחוקים של התורה, צריך גם זהירות במה שהקב"ה נתן לנו ולא להגזים. מותר לנסוע עד מהירות מסוימת, האדם לא יגיד אני נוסע עד גובה המהירות שמותר אלא יקח מקדם בטחון בגלל שהוא בן קדושים. בן לעם הנבחר ולנסוע קצת פחות ממה שמותר לנסוע. הקב"ה נתן לנו לאכול בשר ולשתות יין, אז האדם לא יאמר אני אוכל הרבה בשר, קדש עצמך במותר לך, אלא יאכל קצת פחות ממה שמותר לו. מותר לאדם לשתות יין כשר, אז האדם לא יאמר שישתה הרבה יין כשר, אלא ישתה בגבול ובמשורה כי הוא בן קדושים ועליו לקדש עצמו במה שמותר לו ויזהר שלא להפריז ולהגזים גם במה שמותר לו. גם במסגרת של הדברים שהקב"ה נתן לנו, חייבים לקדש את עצמנו בצורה נכונה ולא לעשות יותר ממה שמותר. הקב"ה התיר לנו הכל בחיים, אבל למרות כל מה שהתיר יש גבול שאסור לחצות אותו וכמה שהאדם יכול יותר להתנהג בצורה מתונה ומבוקרת יש לדבר הזה כוח גדול והשפעה גדולה כלפי הקב"ה.

מצד שני, האדם לא יאמר שרוצה להיות קדוש יותר מידי ויתנתק מכל העולם ומכל הדברים, לא יאכל כלום ויהיה פרוש מהעולם, זו לא דרך טובה. אדם שמענה את הנפש שלו הוא עושה רק רע וכמו שאומרת הגמרא (תענית יא.) **כל היושב בתענית נקרא חוטא** אדם שסתם יושב בתענית בלי סיבה ומענה את עצמו נקרא חוטא. אין עניין סתם לענות את הנפש שלנו, האדם צריך לאכול ולשתות טוב, להתלבש טוב לשמוח במה שהקב"ה נתן לו ולחיות עם כל מה שהקב"ה נתן לו, אבל בגבולות ובגזירה שהקב"ה התיר לנו לעשות את זה בצורה חכמה ומתונה כמו של בני מלכים. אם האדם יגזים הוא ישחית את הנפש שלו, כי כל דבר שהאדם עושה בהגזמה הוא גורם נזק גדול לנפש שלו.

אם נסתכל בעניין שהתורה הקדושה אומרת לנו בעניין של המצורע אחרי שקיבל צרעת בגוף שלו והוא יוצא מחוץ למחנה, הוא בא לכהן ומביא קרבן. הכהן לוקח מהדם של הקרבן ושם על התנוך של האוזן הימנית, על בוהן ידו הימנית ועל בוהן רגלו הימנית של האדם שהביא את הקרבן, אחרי כן הכהן לוקח גם מהשמן של הקרבן ושם באותן מקומות ששם את הדם.

צריך להקשות ולומר מובן כששמים דם באוזן, כמו שרואים על אדם יהודי שגנג ונמכר לעבד ובזמן שצריך לצאת לחירות בא לבעל הבית ואומר "**אֶהְבֶּתִי אֶת אֲדֹנָי אֶת אֲשֵׁתִי וְאֶת בְּנֵי לֹא אֶצֵּא חֶפְשִׁי**" (שמות כא, ה) אז בעל הבית לוקח אותו לדלת ואומר לו אוזן זו ששמעה בהר סיני כי לי בני ישראל עבדים ואתה רוצה להיות עבד ורוצע את אוזנו

במרצע, זה מובן למה שמים את הדם באוזן של המצורע. אבל בשביל מה צריך לשים דם בבוהן ביד וברגל, ולמה לשים גם שמן באותן מקומות, הרי זה קרבן לקב"ה זה דבר חשוב ולא דבר פשוט, אם כך מדוע ציוותה אותנו התורה כך לשים את הדם ואת השמן?

אלא אולי נבאר ונאמר יסוד גדול, הגמרא אומרת (עריבין טו) על שבעה דברים נגעים באין, על לשון הרע ועל שפיכות דמים ועל שבועת שוא ועל גילוי עריות ועל גסות הרוח ועל הגזל ועל צרות העין. השבעה דברים הללו גורמים לאדם שיהיו לו נגעים וצרעת בבית שלו. מי שיש לו אחד מהשבעה דברים האלה הוא מתדרדר ומגיע לצרעת שמראה לאדם שההתנהגות שלו והחיים שלו במצב לא טוב והקב"ה מדליק לו מנורה אדומה קשה לסמן לו שיזהר כי ההתנהגות שלו רעה ומרחיקה אותו מהקב"ה.

וצריך לדעת יסוד גדול כל מה שקורה לאדם בחיים, זה סימנים שהוא לא בסדר והוא צריך לתקן את עצמו. אדם שקרה לו נזק, סימן שהוא צריך לסדר את עצמו, אדם שקצת חולה זו נורה שהוא צריך לתקן את עצמו, אדם שיש לו בעיות בפרנסה זו נורה שהוא צריך לתקן את עצמו. כל בעיה בחיים זו מנורה בחיים לאדם שיזהר שמשוה לא בסדר אצלו בחיים, זה כמו מכונית שהאדם נוהג ונדלקת לו נורה אדומה, זה סימן שזה מקולקל וזה מתרה לו לתקן משהו מקולקל במכונית.

אנחנו בני של הקב"ה ואם יש לאדם משהו לא כשורה בחיים, זו נורה אדומה בחיים שמשוה לא בסדר אצל האדם. ומתי שיש לאדם צרעת או נגעים זו נורה

אדומה גדולה מאוד מאוד שיש בו אחד מהשבעה דברים בצורה קשה. הקב"ה לא שמח להתעלל באנשים או לצער אנשים ולעשות להם רע, אבל מתי שיש לאדם משהו לא טוב סימן שיש משהו לא טוב אצלו וזה בא לעורר אותו ולהחזיר אותו למוטב לדרך הטובה.

אם כך באוזן שמים את הדם כמו העבד הנרצע, אבל בבוהן שמים כי אפשר לפרש בה"ן בראשי תיבות יוצא נ"בל ב'רשות ה'תורה, התורה מתירה לאדם לאכול בשר והוא הולך ואוכל בשר יותר מידי, התורה מתירה לאדם לשתות יין והוא הולך ושותה יין יותר מידי, הוא בתוך התורה כי התורה הרשתה לו לאכול, אבל בתוך המסגרת שמותר לו הוא נהיה נבל ברשות התורה. לכן דוקא התורה אומרת לשים את הדם על הבהן שמסמל גם שמותר לאדם לעשות דבר, הוא נבל ברשות התורה במה שעושה.

כתוב בספרים הקדושים, מתי שהאדם קם בבוקר אחרי שישן בלילה, הגוף שלו נקרא דם. אחרי שהאדם מתחיל את היום מתפלל ועושה מצוות, הוא מוסיף את האות א' שמסמלת על אלופו של עולם הקב"ה, למילה דם ונהיה אדם. לכן לוקחים דוקא את הדם שמסמל על הדבר הרע והריק שבאדם לפני שמתקרב לקב"ה וקיים את התורה והמצוות שצריך לקיים, ואת זה שמים על האוזן לסמן לו אוזן שלא שומעת מוסר ודברים טובים מתדרדרת לדברים רעים ונשארת בגדר של דם בלי האות א' של אלופו של עולם. ואת השמן שמים עליו כי בשמן יש מעלה גדולה שלא מתערבב עם אף נוזל והוא מאיר ומדליק מכל הנוזלים, לכן דוקא שמים על המצורע להוסיף לו אור

וברכה לסמן לו שישנה את הליכותיו וילך במקומות טובים
ודברים טובים.

זוהי היסוד הגדול שהקב"ה מלמד אותנו בפרשת
השבוע "קְדוּשִׁים תְּהִיּוּ כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי" אדם צריך להיות
קדוש בתוך מה שמותר לו כדי שלא יהיה נבל ברשות
התורה. מותר לאדם לאכול בשר ולשתות יין, אבל שלא
יאכל בהגזמה כי זה כשר, האדם צריך לקדש את עצמו
ולהקפיד יותר בצורה נבונה וחכמה וזה מה שהתורה
בפרשת השבוע באה ללמד אותנו. אם לא נעשה את זה
בצורה נבונה וחכמה, נאבד את א' של אלופו של עולם
ואז זה נהיה דם ששמים על האוזן שלא שמעה מוסר ועל
הבהן שהתנהג כנבל ברשות התורה.

זוהי יסוד גדול שצריך לחזק בנפש שלנו, ודאי שפה
מדובר על אדם ששומר תורה ומצוות ומקפיד על הכשר,
אבל צריך לדעת שגם בתוך ההקפדה וההליכה בדרך השם
כמו שצריך, צריך האדם לרסן את עצמו במה שמותר לו
בזהירות ובמתינות ולא להגזים במה שהשם נתן לנו, אלא
לעשות את זה בטעם טוב. קדש עצמך במותר לך במה
שמותר לאדם שיקדש את עצמו, בזה הוא צריך להקפיד
כי הוא קרוב לקב"ה ואם הוא לא מתנהג כך, אז באים על
האדם בעיות וצרות ודברים קשים.

"קְדָשִׁים תִּהְיוּ כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם"

במעשה קטן שהאדם עושה יכול להרים
או להפיל עולם ומלואו

כוונת הדברים אפשר לבאר על פי מה שמובא בתורה (דברים לב, ט) "כִּי חֶלֶק ה' עִמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ", עם ישראל נותנים כח בפמליה של מעלה כמו שכתוב (תהלים סח, לה) "תָּנּוּ עֹז לְאֱלֹהִים" ולא רק בברואי מעלה הם מוסיפים כח, אלא כביכול גם בגדולתו של הקב"ה.

וכך דקדקו בשם קדושי עליון על מה שמובא במדרש (ויק"ר כד, ט) "קְדָשִׁים תִּהְיוּ, יְכוֹל כְּמוֹנֵי תַלְמוּד לּוֹמֵר: כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי, קְדָשְׁתִּי לְמַעַל מִקְדָּשְׁתֶּכֶם. דהיינו שקדושתו למעלה, רצה לומר הקדושה של הקב"ה למעלה, היא מקדושתכם. בני ישראל גורמים למעלה קדושה כביכול על ידי מעשיהם הטובים, וזהו קדושתו למעלה היא מקדושתכם, ממה שאתם מקדשים עצמכם למטה, קדושתו עולה ומתחזקת ומתגדלת למעלה.

וצריך יהודי לדעת שכל פעולה שעושה למטה, מחזקת את כח הקב"ה למעלה, זה מה שאמר "יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ" שיעקב אבינו (עם ישראל) הם כמו חבל ארוך, כשמנוענעים אותו למטה הוא מתנוענע גם למעלה. וזהו "כִּי חֶלֶק ה' עִמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ" כמו חבל.

וחז"ל משלו משל למלך שבארמונו הייתה תלויה נברשת גדולה מאוד של כסף וזהב, אבנים טובות ומרגליות. הנברשת הייתה מחוברת לגג הבית בחבל

עבה וקשה, שמחזיק למעלה שלא תיפול. פעם עבר ליד הארמון אחד מהכפריים שהיה צריך חבל חזק לקשור את תרמילו, וראה על גג הארמון חבל קשור מבחוץ, עלה לגג של הארמון והתחיל לחתוך את החבל. כשחתך את החבל בשביל התרמיל, כל הנברשת היקרה נפלה ונשברה והיה נזק קשה ביותר. השומרים של המלך מיד תפסו אותו ושמו אותו בבית האסורים, התחילו לצעוק עליו צעקות קשות על הנזק הגדול שעשה. אבל אותו אדם אמר להם מה עשיתי? רק רציתי חבל קטן בשביל לקשור את התרמיל שלי.

לפעמים דבר קטן מזעזע ומפיל או מרים עולם ומלואו, וזהו שנאמר "כִּי חָלַק ה' עִמּוֹ" בני ישראל הם נעשים כחלק ממש מהקב"ה, והם נותנים עז לאלקים הם נותנים עוז וכח להקב"ה. וזה מה שנאמר בפרשת השבוע "קְדוּשֵׁים תִּהְיוּ כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי" קדושתו גדולה משלכם, הקדושה של הקב"ה מתגדלת ועולה מקדושתם של עם ישראל.

לכן כל יהודי צריך לדעת ביותר בימים אלו שמתחילים ימי הקיץ, כמה שיותר מתחזק ומתקדש, מטהר ומחזק את עצמו, מסגף את עצמו ונוזהר מכל הפיתויים ומכל היצרים שנמצאים בחוץ, שומר על עצמו בקדושה גדולה, הוא מחזק את כוחו של הקב"ה בעולם, ומרומם את כוחו של הקב"ה בעולם. לכן נקפיד ביותר בימים אלו בכל עניין, משום שמצוה גוררת מצוה וחס ושלום עבירה גוררת עבירה.

"קְדוֹשִׁים תִּהְיוּ כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם"

אדם שעובר או מזלזל בקיום המצוות פוגע בחיות גופו

וברש"י שם, מלמד שנאמרה פרשה זו בהקהל מפני שרוב גופי תורה תלויים בה ע"כ. דהיינו, בשאר הפרשיות לא שנה משה אלא לאנשים, ופרשה זו נאמרה בהקהל לכל עדת בני ישראל, אנשים, נשים וטף. והעניין הוא כי הכתוב אומר (קהלת יב, ג) "סוּף דְּבַר הַכֹּל נִשְׁמַע אֶת הָאֱלֹהִים יְרָא וְאֵת מִצְוֹתָיו שְׂמוֹר כִּי זֶה כָּל הָאָדָם". וידועים דברי הקדמונים, דאדם ממוזג מגוף ונשמה, וכמו שיש מזון גופני המחייבה רמ"ח אברים ושס"ה גידים, כן יש מזון רוחני לנשמה רמ"ח מצוות עשה להחיות אבריו, ושס"ה לא תעשה להחיות שס"ה גידיו.

וכאשר עובר על אחת ממצוות התורה, הוא פוגם בחיותו של אותו איבר או גיד המכוון נגדו, ובמצוות התורה שיש בהם כרת כאשר עובר עליהן פוגע בחיות נפשו ממש. "אֵת הָאֱלֹהִים יְרָא" זה שס"ה מצוות לא תעשה, "וְאֵת מִצְוֹתָיו שְׂמוֹר" זה רמ"ח מצוות עשה, "זֶה כָּל הָאָדָם" מכוון נגד האיברים והגידים של האדם והם מזון הנפש.

מצוות התורה נחלקות למצוות הנוגעות בין אדם למקום, וישנן מצוות הנוגעות בין אדם לחבירו. ישנן מצוות תמידיות ששייכות לכל איש ישראל בכל הזמנים, וישנן מצוות מיוחדות לסוגים אחדים, כהנים לויים או שלא ניתנו לקיימן רק מזמן לזמן, כגון מצוות מצה בפסח, סוכה

בסוכות וכו'. ובעיני העולם מצוות הבאות רק ממזמן לזמן חשובות לו יותר, ומקיימן בשמחה יותר משאר מצוות שיכול לקיימן תדיר כגון תורה ותפילה וציצית ומזוזה.

אבל האמת אינה כן, כי במזון וחיות הגוף אנו רואים אשר אויר לנשמה נתן ה' בכל מקום בעולם, וגם מים להשקות צימאון גופו יכולים לחפור בכל מקום, אבל זרעים ופירות יש שנזרעים בכל המדינות, יש פירות מיוחדים שאי אפשר להשיגם רק במדינות מיוחדות ולא בכל מקום, וכל זה הוא לפי גודל הצטרכותו לחיותו, כי בלי אויר אי אפשר להתקיים על כן זה ניתן לו בכל מקום בלי טרחה. ושוב באים המים והמאכלים שאפשר להתקיים בלעדיהם לזמן קצר, בטרחה קצת אפשר לקבלם, ואותם פירות שאפשר לחיות גם בלעדיהם, אמת לא נמצא להשיג בכל מקום.

וכך גם במזון הרוחני, הקב"ה נותן מצוות תדירות במצוות שהם החיות של האדם, ומצוות שהן פחות תדירות והם פחות מהחיות של האדם, כמו במזון הגשמי. ופרשה זו פרשה מיוחדת היא שרוב גופי תורה תלויים בה, הרבה מהמצוות החשובות שבתורתנו הקדושה נמצאים בפרשה הזו.

וידוע מה שמובא בשם הגר"א על פרשתנו בספר המאור הגדול ששאל, כתוב בתורה שנאת חנים "לא תִשְׂנֵא אֶת אַחִיךָ בְּלִבְּךָ", ושואל איך אפשר לומר שנאת חנים הרי אם חברו פגע בו והזיק לו אז זה לא שנאת חנים? הוא שונא אותו בגלל סיבה שחברו הזיק לו, אז מה הלשון שנאת חנים?

אלא מתרץ הגר"א ואומר אם אדם מאמין בהקב"ה, הוא מאמין שאין אדם נוקף אצבע למטה אלא אם כן גוזרים עליו מלמעלה, ואם חבירו ציער אותו סימן שזה בא מהקב"ה, ואם חבירו ציער אותו וזה בא מהקב"ה והוא בכל זאת שונא את חבירו, זוהי שנאת חינם. וכך מצאנו אצל דוד המלך, כשקילל אותו שמעי בן גרא קללה נמרצת, וידוע ששמעי היה ראש הסנהדרין וביזה את דוד המלך ביזיון גדול ביותר. ואמר לו אבישי בן צרויה אל המלך "אֶעֱבֹרָה נָא וְאֶסִּירָה אֶת רֵאשׁוֹ" (שמ"ב טז, טז), השיב לו דוד "פִּי ה' אָמַר לוֹ קָלֵל אֶת דָּוִד וּמִי יֹאמֶר מִדּוֹעַ עֲשִׂיתָהּ כֵּן" (שם, י). ראינו שדוד אמר כי הצער והעלבון הזה נגזר עליו מן השמיים, כי לא יכול אדם להרע לו אם ה' לא ציוה והמעליב והפוגע בו הוא רק שליח ה', ולכן אין לו לפגוע בשמע.

— ● —

"אִישׁ אָמוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ"

**הכוח הגדול של מצוות כיבוד אב
ואם שפותחת לאדם את כל השערים
בשמיים**

המשנה אומרת (מכות ג, יז) **רַבִּי חֲנַנְיָהּ בֶּן עֲקֵשָׁיָא אוֹמֵר רְצָה הַקֶּבֶ"ה לְזַכּוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל, לְפִיכֶן הִרְבָּה לָהֶם תּוֹרָה וּמִצְוֹת. הַקֶּבֶ"ה רָצָה לְזַכּוֹת אֶת עַם יִשְׂרָאֵל לְפִיכֶן נָתַן לָהֶם תּוֹרָה וּמִצְוֹת בְּסִיסוֹת שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל. יָדוּעַ מִה שֶׁרְבוּתוֹנוּ**

הקדושים אומרים שבגן עדן בשמיים יש תרי"ג (שש מאות ושלוש עשרה) עצים, כל עץ בשמיים זה עץ של כל אחת מהמצוות ומהעץ הזה יוצאים הרבה ענפים שהם כל ההלכות וכל המדרשים שיוצאים מאותו יסוד של התרי"ג מצוות שהקב"ה ציווה את עם ישראל, וכל עץ כזה המעלה והרמה שלו גדולה ביותר.

יש מצוות תמידיות שלא כל רגע באות לאדם שיקיים אותן, אך בכל זאת האדם מתמודד איתן ואחת מהן מהחשובות ביותר שהקב"ה ציווה את עם ישראל ונמצאת עם האדם מהרגע שנולד זו מצוות כיבוד אב ואם. אפילו שזו מצוה שכלית שאדם בשכל יודע וחושב שצריך לכבד את אביו ואמו, האדם צריך לעשות את המצוה הזו בתור ציווי של הקב"ה.

ידוע מה שאומר האור החיים הקדוש בפרשת יתרו על הפס' "כִּבֹּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ לְמַעַן יָאֲרֹכֶנּוּ יְמֶיךָ" (שמות כ, יא) שהשכר על מצוות כיבוד אב ואם הוא לא אריכות ימים, אלא זו סגולה לאריכות ימים למי שמכבד את אביו ואמו, השכר על מצוה זו הוא עצום וגדול שאי אפשר לשער ולתאר.

בפרשת השבוע הקב"ה מצווה אותנו על כיבוד אב ואם "אִישׁ אָמוּ וְאָבִיו תִּירָאוּ". ורואים עד כמה המעלה והגדולה של מצוה זו שרבי שמעון בר יוחאי אומר (ירושלמי קידושין א, יז) גדול הוא כיבוד אב ואם שהעדיפו הקדוש ברוך הוא יותר מכבודו. עד כמה הקב"ה מקפיד על כיבוד אב ואם יותר מהכבוד שלו, אדם אם יש לו כסף צריך לתת צדקה ומעשר, תרומה, כל מה שהתורה הקדושה ציוותה אותנו

אם יש לאדם כסף, אם אין לו כסף הוא לא מחוייב ללכת ולהלוות בשביל לתת צדקה.

אבל אומר רבי שמעון בר יוחאי, לאבא או אמא אם יש לאדם כסף או אין לו, האדם חייב להלוות ולעשות הכל בכדי לתת להם. אומר רבי שמעון בר יוחאי שהקב"ה מקפיד על הכבוד של ההורים יותר מהכבוד שלו, שאומר בשבילי אל תלווה ותתן ובשביל ההורים כן תלווה ותתן. צריך האדם להקפיד הקפדה גדולה על מצוות כיבוד אב ואם, אנשים דשים במצוה זו ופחות מקפידים בה, ומיום ליום האדם יכול לזלזל במצוה הזו.

וצריך לדעת יסוד גדול שמצוה זו לא מקיימים אותה ובזה נגמר, אלא המצוה הזו נותנת כוח וסיעתא דשמייא להבין ולהשיג השגות בעניינים אחרים. הגמרא (קידושין לא:): מספרת על אבימי אחד האמוראים, שהייתה לו קושיה על אחד הפס' בתהלים. יום אחד אביו ביקש ממנו מים לשתות והוא הלך להביא לו, בינתיים אביו נרדם ואבימי חיכה עם המים עד שיתעורר. אומרת תוך כדי שהוא מחכה לאביו שיקום מצא תירוץ על הקושיה שהייתה לו. רבותינו הקדושים לומדים מפה ואומרים שבכוח מצוות כיבוד אב ואם נפתחו לו שערי חוכמה להבין את הקושיה שהייתה לו.

וזה יסוד גדול מתי שאדם מכבד את אביו ואמו הוא לא רק מקבל שכר של אריכות ימים, אלא בכוח של כיבוד אב ואם נפתחים לאדם שערי חוכמה בתורה הקדושה. אדם שלא מבין דברים בתורה הקדושה ויש לו חלישות הדעת מזה, על ידי כיבוד אב ואם נפתחים לאדם שערי שמיים

להבין דברים עמוקים בתורה הקדושה, וכך גם בשאר העניינים שנפתחים לאדם בזכות כיבוד אב ואם שערי פרנסה, שערי בינה, כל השערים נפתחים לאדם.

רבותינו הקדושים (ירושלמי פאה ג, ה"א) מספרים לנו על רבי טרפון שהיה אחד מהתנאים הגדולים והעשירים בעולם, ורבי טרפון היה מקפיד מאוד במצוות כיבוד אב ואם. פעם אחת חלה רבי טרפון והיה במצב של חיים ומוות, אמא שלו באה לבית המדרש ושאלה איך ככה קרה לבן שלה שמקפיד במצוות כיבוד אב ואם והתחילה לספר להם שפעם אחת נקרעו לה הנעלים בשבת ולא היה לה איך ללכת, כי הייתה נשרטת ברצפה אם הייתה הולכת יחפה, ונעליים לא היה אפשר להביא בגלל טלטול. רבי טרפון שם את כפות ידיו על הרצפה כדי שאמא שלו תדרוך על כפות ידיו ולא תשרט ויהיה לה נוח ברגלים. שאלה אמו של רבי טרפון, התורה אומרת על מצוה זו למען יאריכו ימך, ח"ו איך הבן שלי ימות בקיצור ימים? עמדו חכמים ואמרו לה כל מה שעשה רבי טרפון אפילו לא התחיל לעשות מצוות כיבוד אב ואם.

נשאלת השאלה אדם חולה צריך ללמד עליו זכויות, אם כך למה עומדים חכמים ואומרים שאפילו לא התחיל לקיים את מצוות כיבוד אב ואם, שילמדו עליו זכות ויגידו שקיים כיבוד אב ואם והשכר של זה למען יאריכון ימך, למה חכמים עומדים ואומרים כך שאפילו עוד לא התחיל לקיים?

אלא התשובה היא כך, כל אדם בעולם בא לקיים את כל התרי"ג מצוות של התורה הקדושה, אבל לכל אדם

יש מצוה מסוימת בחיים שהיא היסוד של החיים שלו, כל אדם חייב את כל המצוות לקיים, אבל לכל אחד יש שורש ובסיס שהם נר לרגלו בקיום התורה והמצוות שלו בחיים. ומתי שהאדם מקיים את התורה והמצוות ואת הבסיס של המצוה המסוימת הזו בשלימות ומשלים את התיקון של אותה מצוה, הוא צריך להחזיר את נשמתו לבורא.

וכך גם המשנה אומרת (סוכה ב, ז) שפעם הלכו בית הלל ובית שמאי לבקר את רבי יוחנן בן החורני שהיה חולה, ראו אותו שראשו בסוכה והשולחן מחוץ לסוכה בתוך הבית. עמדו בית שמאי ואמרו לו אם פן היית נוהג, לא קימת מצות ספה מימיך. צריך להקשות גם פה, רבי יוחנן חולה, בית הלל ובית שמאי הולכים לבקר אותו, תלמדו עליו זכות שהוא מקיים מצוות סוכה ומקיים מצוות, הרי אדם שחולה צריך ללמד עליו זכויות ודברים טובים, מדוע אמרו עליו שלא קיים מימיו מצוות סוכה?

אלא גם כאן אפשר לתרץ, התיקון של רבי יוחנן בעולם היה מצוות סוכה ואם היה משלים את מצוות סוכה היה צריך להחזיר את נשמתו לקב"ה, לכן עמדו חכמים ואמרו שמימיו לא קיים את מצוות סוכה ואז הקב"ה יצטרך לתת לו אריכות ימים ושנות חיים.

הגמרא בירושלמי מספרת (קידושין כ:) על דמא בן נתינה מאשקלון, שיום אחד נאבדה האבן של שבט בנימין מהחושן של הכהן הגדול. הלכו חכמים לדמא בן נתינה שהיה גוי וביקשו ממנו שימכור להם את האבן. אחרי שסיכמו חכמים עם דמה בן נתינה על המחיר, עלה דמה בן נתינה לחדר שלו להביא את האבן היקרה ושם ראה את

אביו ישן והרגליים של אבא שלו נמצאות על התיבה שבה האבן. ירד דמה בן נתינה ואמר לחכמים שהוא לא יכול למכור.

חשבו חכמים שאולי הוא רוצה יותר כסף, עמדו והעלו והוא לא הסכים בשום פנים עד שלבסוף אמר להם שאבא שלו ישן והרגליים שלו על התיבה והוא לא יכול להעיר אותו. לשנה הבאה זכה שנולדה לו פרה אדומה ומכר אותה לעם ישראל בזכות כיבוד אב ואם הגדול שהיה לו אף שהיה גוי. והגמרא מספרת (קידושין לא.) שבאחד הימים ישב דמא בן נתינה עם כל השרים החשובים של רומי ואמא שלו באה ולכלכה לו את הבגד, בזתה וקללה אותו בפני כולם והוא לא אמר כלום. הכוח של אדם ששומר על כיבוד אב ואם הוא כוח עצום וגדול.

ואומר המדרש (בר"ר סה, טז) שעשו היה מכבד את אביו ואמו כבוד גדול ביותר וההבדל בינינו לבין עשו שמתי שעשו היה נכנס לאביו היה לובש בגדי מלכות לכבד את אביו ואנחנו שנכנסים לאבא לובשים בגדים פשוטים וכשיוצאים בחוץ לובשים בגדים יקרים. וכך בירך יצחק את עשו "וְעַל חֲרִבָּךְ תַּחֲיֶה" (בראשית כז, מ) על החרב שעשו היה שוחט ליצחק אוכל לאכול שעשה איתה כיבוד אב ואם, עליה תחיה ומהמצוה שעשה עשו יש לו לדורי דורות שפע ופרנסה ורואים את הגוים עם מדינות בעלות עושר עצום ודברים חזקים ועצומים וכל זה מהברכה שברך יצחק את עשו "וְעַל חֲרִבָּךְ תַּחֲיֶה" שהביא לו אוכל, על זה עשו חי. אדם צריך בכל כוחו להקפיד על מצוות כיבוד אב ואם שזו אחת המצוות הגדולות והחשובות בתורה הקדושה, ומתי

שמקפיד בה המעלה והכוח שהקב"ה נותן לאותו אדם שכל השערים נפתחים לו בצורה חזקה וגדולה ביותר.

התורה הקדושה אומרת (דברים ה, טו) "כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ כְּאִשֶׁר צִוְּךָ ה' אֱלֹהֶיךָ" ורש"י במקום אומר, שהקב"ה ציווה אותנו במרה. צריך להבין מדוע רש"י היה צריך להוסיף שהקב"ה ציווה אותנו על זה במרה, מה העומק של הדברים?

אז אפשר לבאר ולומר כך, הילדים של בני ישראל נולדו במדבר ושם בני ישראל אכלו את המן, האוכל ירד מהשמיים. בני ישראל לא היו צריכים ללכת לחנות לקנות בגדים, אלא ככל שהאדם היה גדל כך הבגדים היו גדלים איתו. האמהות לא היו צריכות לכבס את הבגדים, אלא הבגדים היו מתכבסים לבד בענני כבוד. הקב"ה פירנס את כל עם ישראל בלי צרכים של הורים שיצטרכו לטפל בילדים שלהם. ענני הכבוד היו שומרים על כולם שיהיו בריאים, כולם היו בצורה הטובה ביותר שמורים ומוגנים מכל מחלה ומכל דבר רע. ההורים לא היו צריכים לעבוד קשה בשביל לפרנס, הכל היה בא מהקב"ה במתנה.

לכן מדגיש רש"י דוקא על כיבוד הורים במרה אפילו שלא עשו כלום בשביל הילדים והכל היה מהקב"ה במתנה, בכל אופן צריך לכבד אותם. גם אם ההורים לא עשו לך בשבילך כלום ולא נתנו לך כלום, אתה מצווה ואתה מחוייב לכבד את ההורים כבוד גדול. אדם לא יכול לומר הכבוד להורים זה רק אם עשו בשבילי, אני צריך להחזיר להם ואם לא עשו בשבילי אני לא צריך להחזיר

להם, לא. האדם חייב לכבד את אביו ואמו כי כך הקב"ה ציווה וכך צריך לעשות.

ידוע מה שמובא (ספר הדורות, אות י) על רבי יהושע בן אלם שבאחד הימים ראה בחלום שמדבר עם השכינה ובתוך הדיבור שאל מי יושב לידו בשמיים ואמרו לו הקצב הננס יושב לידו. הצטער רבי יהושע אחרי כל התורה שהוא למד וכל הדברים הגדולים שעשה, למה זכה הקצב לשבת לידו בשמיים. הלך רבי יהושע לאותו קצב וביקש ממנו לדעת איזו מצוה עשה שזכה שהמקום שלו בשמיים יהיה לידו.

אמר לו אותו קצב שהיה מקפיד הקפדה גדולה ביותר בכיבוד אב ואם שאין לה שני, וההורים שלו היו נכים בלי רגליים והיה מלבישם ומאכילם, עושה להם את כל צרכיהם. ואז רבי יהושע בן אלם שמח שמחה גדולה שזכה שאדם שהקפיד על כיבוד אב ואם ישב לידו בשמיים. מצוות כיבוד אב ואם היא גדולה מאוד בשמיים ומתי שהאדם מקפיד בה, מעלתו גדולה שאין כדוגמתה. לכן צריך כל אדם להשתדל בכל כוחו לחשוב ולעשות ככל שביכולתו במצוות כיבוד אב ואם.

כל מצוה בתורה הקדושה היא כנגד איבר אחד בגוף של האדם. מצוות כיבוד אב ואם היא המצוה הל"ג (שלושים ושלוש) והיא כנגד העיניים, **"גַל עֵינַי וְאֵבִיטָה נִפְלְאוֹת מִתּוֹרַתְךָ"** (תהלים קיט, יח) מתי שהאדם מקיים ומקפיד על מצוה שלושם ושלוש כמו שצריך, על מצוות כיבוד אב ואם אז יש לו כוח בעיניים שלו וזוכה לראות נפלאות מתורתך.

וכך מוצאים מתי שיעקב אבינו הולך לפגוש את עשו שהיה בעל כוח גדול משל יעקב כי הייתה לו מצוות כיבוד אב ואם, אומר יעקב לעשו "וְאֶשְׁלַחָה לְהַגִּיד לְאֲדֹנָי לְמִצְוֵא חַן בְּעֵינֶיךָ" (בראשית לב, ו) בעיניים שלך, של כיבוד אב ואם. מצוה זו חזקה ביותר וכמה שהאדם יקפיד בה, כך יזכה לסיעתא דשמייא והצלחה גדולה בכל הדברים. נשתדל להתחזק בה ולחזק אחרים ככל האפשר ומתי שמחזקים את מצוות כיבוד הורים היא עומדת עם האדם ומצילה אותו מכל רע.

